

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. v. Q[uod] pri[n]cipem castu[m] esse oportet: & auaritiam declinare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

quidem diligentia precaendum est omni qui i sublimitate cōstituitur/ne inferiores corrupat exemplis & abusione rerum & per superbie aut luxurie viam/ad confusionis tenebras reducat populum. Frequens est enim vt subditi superiorū vitia imitentur:qa magistratui popul⁹ studet eē p̄formis:& vn⁹ qsq; libēter appetit in quo aliū cernit illustrem. Celebre est illud versificatoris egregii:sensum & verba magni theodosii exprimentis. In cōmune iubes si quid cēses ve tenendū. Primus iussa subi:tūc obseruantior equi. Fit populus/nec ferre negat: cū viderit ipm̄ auctorē parere sibi. Componitur orbis/regis ad exemplū. Nec sic inflectere sensus humanos edicta valēt/q̄ vita regentis. Mobile mutatur semp cū principe vulgus. Verū singulorū facultates nequaq; copiis oīm adequātur. De loculis ppriis quilibet sumit:at potestas de archa publica vel ciuilio haurit. Que si forte defecerit:ad singulorū recurrit facultates. At qui priuatū quēq; suis necesse est esse contentum. Que si fuerint attenuata q nūc potētis appetebat fulgorē paupertate sordidus/confusionis sue tenebras erubescit. Inde etiam lacedemoniorū decreto/potestati bus in vsu publicorū bonorū pcitas idicta est:dū tñ hereditariis ita & his que pinguiorū fortuna accedūt cōmuni iure vti liceat. ¶ Qz principē castū esse oportet & auariciā declinare. Ca. V. Diecit lex. Nō habebit vxores plurimas que afficiāt animā eius. Licitū quidē fuit quandoq; in populo dei vt ppagande sobolis gratia & fidelē populū dilatādi/plures quis sortiretur vxores. In exemplū licētie hui⁹ occurrūt patriarche:cū fara vsa sit iure suo:corpe. f. abrahe in vtero alieno ancille ministerio de viro suscipiens filiū ysmaelē Iacob quoq; sororū sibi duplicato coniugio: fecūdas earūde ācillas asciiuit. At qui reges ppetue prohibitiōis laqueus tenet & a pluriū vxorū amplexibus arcet:& cum in aliis/plures vnus eē licitum fuerit/in regibus ppetuo vt vna vnus sit obtinet. Nunqd fornicari vel adulterari/stuprū ve licet cōmittere cū pluribus/cū nec etiam generis multiplicandi causa aut pcreandi heredis: liceat vxoribus amisceri? Quomodo supra/adulteria: aut qualeslibet fornicationes punit potestas: eisdem subiecta criminib⁹? Nec vxores dauid quisq; obiciat/qui forte in hoc sicut & in multis aliis speciali priuilegio gaudet:licet facile concesserim / q̄ & ipse in hac pte deliquerit. Sane eum affectus ille vxori⁹ pditiōe & homicidio in adulteriū impedit. Nec in illius excusatione laboro qui pphetica conuentus & conuictus parabola/seipm̄ virū

Theodosi⁹.

Decretū lacedemoniorū.

Deutero. xvij.

De sarrā/abraham/ & ysmaelē.
De Jacob.

ij. Regū. xj.
De vxoribus dauid.

ij. Regū. xij.

mortis esse respondit. Habes itaq; regē cum regibus delinquentem/ & vtinā cum penitente peniteant & fateantur cū confitente culpam: & satisfaciētes cū satisfaciēte reuertantur ad vitā. Ipsam quoq; sapientiam salomonis mulierum infatuauit amor.

C Sequitur/ ne habebit argenti & auri in mensa pondera. Eant nunc & domino prohibente argētum sibi & aurū thesaurizēt facientes ex calumnia questum/ de paupertatibus aliorum abundantiam querāt: de rapinis diuitias/ & singularem sibi beatitudinem statuunt in calamitate multorū. Sed copiam salomonis obiicit aliquis. Esto/ principem locupletem fieri nō prohibeo/ s; auarum. Nonne aurum & argentum tempore salomonis viluerunt? Non utiq; viluissent si eorū immensa pondera & q̄vsum excederent sibi rex cupidus conguessisset. Potuerat ea in terra de fodiens quo cariora fierent humanis vsibus subtrahisse. Apud petroniū trimalchio refert fabrum fuisse qui vitrea vasa faceret tenacitatis tante vt non magis q̄ aurea vel argentea frangerentur. Cum ergo fialam huiusmōi de vitro purissimo & solo vt putabat dignā cesare fabricasset/ cum munere suo cesarē adiens admissus est. Laudata est species muneris/ commendata manus artificis: acceptata est deuotio donantis. Faber nō vt ammiratio nē intuentiū verteret in stuporē: & sibi pleni⁹ conciliaret grām imperatoris/ petita de manu cesaris fialā recepit: eāq; validi⁹ proiecit in pavimentū tāto impetu vt nec solidissima et p̄stātissima eris materia illesa maneret. Cesar autē ad hec nō magis stupuit q̄ expauit. At ille de terra sustulit fialā q̄ quidem non fracta erat: sed collisa/ ac si eris substantia vitri speciem induisset. Deinde martiolum de sinu proferēs/ vitium correxit aptissime: & tanq̄ collisum vas ereum crebris ictibus reparauit. Quo facto se celus iouis tenere arbitratus est eo q̄ familiaritatem cesaris/ & ammirationē omniū se p̄meruisse credebat. Sed secus accidit. Quesiuit enim cesar an alius sciret hanc conditurā vitreorū. Qd̄ cum negaret/ eum decollari precepit impator dicens: quia si hoc artificiiū innotesceret/ aurū et argētum vilesceret quasi lutū. An vera sit relatio & fidelis incertū est/ & de facto cesar/ diuersi diuersa sentiunt. Ego vero sapientiorum nō preiudicans intellectui: deuotionē potentis artificis male remuneratā arbitror: & inutiliter humano generi prospectū/ cum ars egregia deleta sit vt fomes auaricie/ pabulū mortis/ cōtentionū preliorūq; causa pecunia/ pecunieq; materia sentiretur in precio qd̄ sine diligētia hominis fuerat habitura/ cum sine se esse non possit qui rerum pre

iii. Regū. vj. & sequētib⁹.

De fabro q̄ fecit & obtulit cesari fialam vitream nō frangibile/ et eius remuneratiōe

Policratici de Curialiū nugis.

De decreto ligurgi in lacedemonia.
Pythagore doctrina.

cium est. Vtiq; in precio precium nunc est dat census honores. Census amicitias paup vbiq; iacet. Longe vtilius quidā omnē materiā iurgiorū: & causam odii a suis rebus publicis exterminare studuerūt vt causa deficiente effectus malicie euanesceret. Quale est decretum ligurgi apud lacedemonios: & in antiqua grecia que nūc pars ventalie est: famii doctrina pictagore qui cōstitutionum suarum robore & virtute traditur totā seruasse italiā. Vtinam aurum cum argēto vilescat: dum sit sola virtus in precio: & illa quorum vsum optima dux viuendi natura cōmedat. Pauper itaq; nō iacebit/nec diues solius pecunie bñficio honorabitur dum vnusquisq; suiipsius dote in precio erit vel vilescet. Porro quedam a se/quedā ab aliorū opinione habēt p̄cii dignitatem. Panis siquidem aut victualia que in alimentis aut indumentis necessariis constant dictante natura sunt vbiq; terrarū in precio. Que sensus oblectāt naturaliter oībus grata sūt. Quid multa? Que nature sūt/nō modo eadē s; vigēt apud oēs. Que opinionis arbitriū sequūtur incerta sūt/& sicut ad placitū sūt ita & ad placitū euanescūt. Nō fuerat ergo timēdū ipatori ne materia cōmerciorū deficeret:cū etiā adhuc apud illos venaliciū frequēs sit q; pecuniā nō nouerūt. Scio equidē tāte sapiētie fuisse salomonē: vt nūq; timuerit/ne aurū & argentū vilesceret posteris quorū naturam videbat esse famelicā & p parte maxima nihil aliud q̄ pecuniam esurire. Vnde p inspiratā sapiētiam hanc rubiginē rex contēpsit egregius: vt ad contēptū pecunie suiipsius exēplo posteros inuitaret. Preterea esse regem expedit copiosū ita tamē vt diuitias suas populi reputet. Non habebit diuitias quas nomine possidet alieno/nec sibi priuata erūt bona fiscalia que publica confiteēt. Nec mix; cū nec ip̄e suus sit/sed subditorū. ¶ Q; debet legem dei habere pre mēte & oculis semper. & peritus esse in litteris:& litteratorū agi cōsiliis. Caplm. VI.

Dostq; autem sederit i solio regni sui describet sibi deuteronomiū legis huius in volumine. Ecce quia princeps nō debet esse ignarus iuris/& licet multis priuilegiis gaudeat/nec militie p̄textu legē dñi pmittitur ignorare. Describet ergo deuteronomiū legis. i. secundam legē in volumine cordis vt sit lex prima quā littera ingerit/secunda quam ex ea mysticus intellectus agnoscit/ prima siquidē scribi potuit lapideis tabulis/sed secunda non imprimitur nisi in puriore intelligentiā mentis. Et recte in volumine deuteronomiū scribitur quia sic apud se sensum legis princeps reuoluit/q; ab oculis eius